

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Психолого-педагогічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри _____

Реєстраційний № _____
«_____» _____ 20____ р.

**СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

студентки IV курсу групи СП-19 ступінь
вищої освіти «бакалавр» психолого-
педагогічний факультет спеціальності
231 «Соціальна робота» спеціалізація:
соціальна педагогіка
Осіпової Ольги Олексіївни

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент, завідувач кафедри соціальної
педагогіки та соціальної роботи КДПУ
Шимко Ія Миколаївна

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Осіпова Ольга Олексіївна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності.

Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело. Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Роботу виконано на кафедрі соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету, Міністерство освіти і науки України.

Захист кваліфікаційної роботи відбудеться «___» _____ 2023 року об _____ годині на засіданні екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми «Соціальна робота».

Адреса: Навчальний корпус №4 Криворізького державного педагогічного університету, Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, вул. Героїв АТО, буд. 79А.

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент,

Шимко Ія Миколаївна, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Криворізького державного педагогічного університету

Рецензент:

доктор психологічних наук, професор,

Мірошник Зоя Михайлівна, завідувач кафедри практичної психології Криворізького державного педагогічного університету

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЩОДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	7
1.1. Поняття «євроінтеграції». Соціальна політика України та ЄС	7
1.2. Соціально-психологічні особливості соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України.....	12
1.3. Аспекти соціально-педагогічної роботи щодо соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України.....	17
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ ЩОДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	24
2.1. Діагностика соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України	24
2.2. Соціально-педагогічна програма щодо соціалізації молоді в умовах Євроінтеграції України.....	29
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	38
ДОДАТКИ.....	43

ВСТУП

Останніми роками питання щодо явища «євроінтеграції» в Україні є досить актуальним. Люди поступово усвідомлюють той факт, що Європейська інтеграція є перспективою для успішності та процвітання країни. Паралельно з євроінтеграцією проходить процес вступу України до членства країн альянсу НАТО, а це - є стимулятором внутрішніх політичних і соціально-економічних реформ, що зачіпають майже всі сфери суспільного життя, побудови законодавства відповідно до правових норм і демократичних принципів НАТО.

Головними суб'єктами, які будуть здійснювати активну діяльність у цьому процесі є – молодь. Саме тому в наш час потрібно підіймати тему соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України і роз'яснювати велику кількість особливостей та задач, що постають перед молодими людьми, які приймають активну участь у цьому питанні.

Вивчення даної проблеми зумовлена тим, що на сучасному етапі розвитку нашої країни питання стосовно «євроінтеграції» вимагає уваги до шляхів заохочення молоді в усіх сферах діяльності країни. Саме від молоді залежить майбутнє нашої держави. Молодь – це та головна частина суспільства, у якої є великий потенціал, енергія, прагнення до всебічного розвитку та відкритість до «інновацій». Тому так важливо вивчати соціалізацію молоді в Україні саме під впливом інтеграції у Європейський простір.

Дослідженнями процесів соціалізації займаються безліч відомих науковців та вчених, одні з яких: М. Багмета, Т. Василюк, Н. Даниленко, В. Смелянова, А. Капська, М. Лукашевич, І. Размолодчикова, І. Талаш, А. Тащенко В. Москаленко, Т. Семигіна, І. Шимко.

Проаналізувавши наукову літературу ми побачили, що питаннями соціалізації займаються також багато психологів, серед яких: У. Белська, Л.

Вигоцький, О. Карасик, О. Кузьменко Дж. Марк-Болві, Е. Еріксон, М. Херндон, та ін.

Якщо говорити про дослідження явища євроінтеграції та його проблематики, можна виділити наступних науковців, які цим займаються: В. Гладких, В. Горбулін, Є. Магда, Е. Моравчік, Дж. Рупнік, О. Сушко, О. Іванова.

Міністерство соціальної політики бере активну участь у впровадженні реформ та запровадженні європейських стандартів, які дозволять підняти якість життя молоді та громадян загалом на новий рівень. Прикладами таких реформ та законодавчих актів є:

-ЗУ «Про європейську інтеграцію»;

-ЗУ «Про зовнішню політику»;

-ЗУ «Про підготовку та реалізацію міжнародних договорів України»;

-ЗУ «Про дипломатичну службу»;

-Міжнародний договір про партнерство, співробітництво та спільні дії між Європейським Союзом і його державами-членами та Україною.

Актуальність дослідження: проблема «Соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України: соціально-педагогічний аспект» є нагальною в наш час, коли радикальні зміни відбуваються у всіх соціальних інституціях і соціальних відносинах на території України. Це питання приваблює увагу та постає особливо цікавим не тільки для науковців, але і для дослідників та практиків усіх рівнів, від педагогів – до соціологів.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та визначити соціально-педагогічні умови ефективної соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України, та розробити відповідну програму.

Завдання дослідження:

1)Розглянути поняття «євроінтеграції», його характерних рис та нормативно-правового забезпечення .

2) Проаналізувати наукову літературу, розкрити поняття «соціалізації» та соціально-психологічні особливості молоді.

3) Визначити соціально-педагогічні умови соціалізації молоді України щодо їх інтеграції у Європейський простір.

4) Розробити соціально-педагогічну програму щодо питання соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України.

Об'єктом дослідження є: соціалізація молоді в процесі євроінтеграції України.

Предмет дослідження: соціально-педагогічні умови соціалізації молоді в процесі євроінтеграції України.

Гіпотеза дослідження: соціалізація молоді в процесі євроінтеграції України буде ефективною за врахуванням таких соціально-педагогічних умов:

-сприяння обізнаності молоді в поняттях «євроінтеграція», «соціалізація» та їх специфічних особливостей;

-ознайомлення молоді з нормативно-правовою базою, постановами та законами що стосуються питань євроінтеграції України;

-вивчення соціально-психологічних особливостей молоді, задля глибшого розгляду процесу їх соціалізації;

-застосування соціально-педагогічної програми щодо соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України.

Методи дослідження: *теоретичні:* аналіз наукової та науково-методичної літератури, аналіз діагностичних методик, *емпіричні:* вивчення нормативних документів, психодіагностика, синтез інформації, аналіз результатів дослідження.

Апробація: відбулася на всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях», 21 жовтня 2022 року, назва статті «Соціалізація молоді в умовах євроінтеграції України: соціально-

педагогічний аспект». Тези «Основні аспекти соціалізації молоді до умов євроінтеграції України».

Структура кваліфікаційної роботи: вступ, розділ 1, розділ 2, висновки, список використаної літератури (42) , додатки (А, Б, В).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЩОДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

1.1. Поняття «євроінтеграції». Соціальна політика України та ЄС

Говорячи про євроінтеграцію варто зазначити, що з плином часу, все більше громадян починають усвідомлювати - що європейська інтеграція є перспективою для успішності та процвітання нашої країни.

Щоб найбільш коректно визначити суть цього поняття потрібно розглянути, як його визначають різні джерела. У Вікіпедії сказано: «процес європейської інтеграції — це складний і суперечливий соціально-економічний процес створення більш тісної співпраці між європейськими країнами. Він є проявом домінуючої тенденції сучасного історичного розвитку, яка означає посилення взаємозалежності між державами, переважно в економічній сфері, та подальше зближення цивілізованих, споріднених спільнот держав»[5].

Міністерство інфраструктури України тлумачить поняття євроінтеграції, як – «це є головним і незмінним зовнішньополітичним пріоритетом України, а подальше поглиблення відносин між Україною та ЄС базується на принципах союзу політичних складових та економічної інтеграції.»[16].

Євроінтеграційний портал говорить – «головною метою європейської інтеграції є збереження існуючого рівня підтримки громадянами України та громадянами країн-членів ЄС вступу України до ЄС, а також його поступове удосконалення»[9].

На нашу думку, для глибшого розуміння сутності європейської інтеграції, доречно буде вказати основні цілі співробітництва між ЄС та нашою державою. Наступні ми продемонстрували у схемі 1.1. «Цілі співробітництва між Україною та ЄС»:

Схема 1. 1. «Цілі співробітництва між Україною та ЄС»

Складено на основі аналізу даних Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України[17].

Важливо зазначити нормативну-правову базу, якою керується законодавство стосовно питань європейської інтеграції, до неї належать:

Таблиця 1.1

<p>-ЗУ «Про міжнародні договори України»</p>	<p>Встановлює процедури підготовки та імплементації міжнародних договорів України, в тому числі пов'язаних з європейською інтеграцією.;</p>
<p>-Конституція України</p>	<p>Основний Закон України, який містить принципи європейської інтеграції та забезпечує правову основу для їх реалізації.</p>

Продовження таблиці 1.1.

<p>-Закон України від 15.01.2008 №117-VI</p>	<p>«Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз»;</p>
<p>-Закон України від 21.11.02 №228-IV</p>	<p>«Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»;</p>
<p>-Указ Президента України від 21.08.04 № 965/2004</p>	<p>«Питання організації виконання Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»;</p>

Таблиця 1.1. «Нормативно-правова база стосовно питань євроінтеграції України»

Розроблена автором

Соціальна політика України тісно пов'язана з поняттям євроінтеграції. Вона являє собою цілеспрямовану діяльність суб'єктів, які мають на меті забезпечити соціальний захист та створити сприятливі умови для розвитку безпечного соціального середовища громадян. Це комплекс державних і недержавних заходів, спрямованих на виявлення та узгодження інтересів соціальних груп, територіальних громад та особистості в цілому.

Своєю метою соціальна політика України вважає розвиток оптимального функціонування соціальних відносин, всебічне розкриття сутнісних сил людини, досягнення в суспільстві гармонії і стабільності шляхом створення спеціальних умов [32].

Соціальна політика України має свої засоби, до них відносяться: нормативно-правове регулювання, яке спрямовується на:

- забезпечення соціального захисту та соціальних гарантій населення;
- створення соціального та демографічного прогнозування;
- реалізація ДПЕСР (Державна програма економічного та соціального розвитку України) соціального розділу України, в якому формуються завдання, пріоритети соціальної політики;
- державне регулювання цін на товари і послуги тощо[26].

Якщо говорити про соціальну політику ЄС то вона в свою чергу пододала декілька етапів розвитку. Зі збільшенням сфер її діяльності, почала виникати необхідність у вдосконаленні механізмів стратегії зайнятості та функціонування ринку праці, створенні нових структур здатних до конструктивні відповіді будь-якого періоду. Говорячи про сучасний стан соціальної політики європейського союзу то можна визначити такі тенденції:

- відбулося надання доступу до кваліфікованої роботи за національним громадянством;
- було визнано право, яке поширюється на трудових мігрантів, щодо рівної оплати за рівну працю чоловіків і жінок, прагнення до діалогу між капіталом і працею та гармонізацію національної системи страхування.

-запровадження наднаціонального режиму, який роз'яснює умови, за яких соціальне забезпечення, отримане в одній національній системі, може бути конвертоване та експортоване в межах ЄС, і встановлює правила гармонізації трудових стандартів у сфері охорони здоров'я та безпеки, а також правила щодо бухгалтерської та податкової інформації[5, 28].

Проаналізувавши все вище сказане можна дійти висновку, що «євроінтеграція» – це процес під час якого впроваджуються європейські норми в наше українське законодавство. Він являється єдиним економічним, соціальним та гуманітарним простором, де кордони та зайві обмеження були скасовані, щоб забезпечити вільний рух товарів, людей, послуг і капіталу, необмежений обмін інформацією, культурними та науковими цінностями [22]. Європейська інтеграція має тісні зв'язки з соціальною політикою України.

Така взаємодія між ЄС та Україною має на меті забезпечити: стабільну економіку, відсутність корупції та достойний рівень існування громадян, стабілізацію ситуації з питань довкілля, правову державу.

1.2. Соціально-психологічні особливості соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України

Соціалізація – це не одноразова чи навіть короткочасна подія. Нас не «штампує» якась машина соціалізації, коли ми рухаємося конвеєром і тим самим соціалізуємося раз і назавжди. Насправді соціалізація – це процес, який триває все життя. Соціалізація важлива, оскільки вона допомагає підтримувати суспільства та культури; це також ключова частина індивідуального розвитку. Дослідження показують, що на те, хто ми є, впливає як природа (наша генетична та гормональна структура), так і виховання (соціальне середовище, в якому ми виховуємося). Раннє дитинство - період найбільш інтенсивної і найважливішої соціалізації. Саме тоді ми вивчаємо мову та вивчаємо основи нашої культури. Це також час, коли

велика частина нашої особистості формується. Однак ми продовжуємо бути соціалізованими протягом усього життя. З віком ми входимо в нові статуси, і нам потрібно засвоїти відповідні ролі для них. У нас також є досвід, який дає нам уроки та потенційно спонукає нас змінити наші очікування, переконання та особистість[42].

Дослідження проблем сутності і змісту соціалізації висвітлюються в роботах Немировського В.Г., та багатьох інших науковців. Постановка проблем соціалізації особистості викладена в доробках Давидова Ю.Н., Талаш І.О., Чередниченко Г.А., Шимко І.М. та ін.

Говорячи про поняття «соціалізації» науковці виділяють різні її сторони в залежності від мети, яка ставиться перед дослідженням. Багато з науковців, серед яких Б.Д. Паригін, вважають, що соціалізація - це «входження індивідів у соціальне середовище, та вміння пристосуватися до нього, оволодіння певними ролями і функціями». Але серед дослідників панує і інша думка, що трактувати процес соціалізації можна і як – «набуття і засвоєння індивідом досвіду соціальної життєдіяльності, в ході якої утворюється конкретна особистість».

Шимко І. М. зазначає, що поняття «соціалізація» – «це процес і результат засвоєння і подальшого активного відтворення індивідом соціального досвіду. У процесі спільної діяльності і спілкування формується його соціальність–культура мислення і культура почуттів, культура духовного життя і культура поведінки»[33].

Погоджуємося з думкою Т. Шибутіані, який тлумачить соціалізацію, як - «триваючу адаптацію організму до навколишнього середовища, розвиток здатності передбачати відповіді інших і пристосовуватися до них». Особистість буде повністю соціалізована в тому випадку, коли у неї буде розвинута здатність брати участь в узгоджених діях на основі конвенційних норм.

Його послідовником був Р.С. Крачфілд, який зазначав, що соціалізація існує тоді, коли особистість приймає норми, цінності і переконання певного класу, який характерний для членів групи, в якій вона перебуває.

На думку Парсонса соціалізація є одним із динамічних процесів, який існує в єдності із структурною організацією суспільства. Головним механізмом при цьому є – пристосування, яке покликане урегулювати конфлікти між суспільством і особистістю[23]. Якщо узагальнити коротко, соціалізація – дорівнює процес під час якого індивід протягом усього свого життя засвоює певну систему знань, культурних цінностей, соціальних норм, зразків поведінки і настанов, які дають йому право нормально функціонувати як повноправні члени суспільства, до якого вони належать.

Метою соціалізації є - єдність між самоствердженням людини і її адаптацією в умовах відповідного суспільства, в якому вона функціонує. Соціалізація не може відбуватися без бажання самої людини брати активну участь у процесі засвоєння навичок, різноманітних цінностей, понять та норм, які охоплюють широке коло відносин і ситуацій, на яких буде ґрунтуватися її повсякденне життя.

Охарактеризувавши поняття соціалізації, обов'язково потрібно звернути увагу на її механізми. Механізми соціалізації є її допоміжними елементами в процесі взаємодії особистості з різними агентами і факторами.

Психолог З. Фрейд виокремив психологічні механізми соціалізації:

Схема 1.2. «Механізми соціалізації» за Фрейдом

Імітація в свою чергу – свідомі спроби дітей наслідувати певні моделі поведінки. Такими зразками для наслідування можуть бути батьки, родичі, друзі і т.д. Ідентифікація являє собою спосіб зрозуміти, що ти належиш до певної спільноти. Через цей механізм діти сприймають поведінку батьків, родичів, друзів і т.д., їхніх зразків поведінки, норми і цінності як свої власні[40].

Якщо говорити щодо засобів соціалізації, вітчизняні науковці, зокрема А. В. Мудрик відносить до них такі: інституційний, стилізований, міжособистісний, рефлексивний та традиційний.

Стилізований актуальний в межах субкультур. Субкультура – це комплекс проявів поведінки та морально-психологічних рис, типових для людей певного віку, культурного чи професійного класу, який разом створює відповідний життєвий стиль. Сила впливу субкультури на особистість залежить від міри референтності тієї чи іншої групи, в якій вона знаходиться.

Міжособистісний засіб застосовується при спілкуванні з суб'єктивно значущими особами для особистості. Він може реалізуватися через імітацію та ідентифікацію.

Інституційний виражається через дитячий садок, школу, ЗМІ і т. д., тобто через різні інституції. Процес взаємодії особистості з різними інституціями уможливорює соціалізацію, яка накопичує відповідні знання та досвід соціально прийнятної поведінки.

Рефлексивний – такий засіб соціалізації відбувається через внутрішній діалог людини, в якому вона виокремлює цінності, моральні установки, норми, які потім включає у свою поведінку. Процес реалізації цього засобу соціалізації здійснюється через механізми почуття сорому і провини.[23]

Підбиваючи підсумки можна виділити, що основними механізмами соціалізації є: ідентифікація, почуття провини, сорому та імітація. А основними засобами соціалізації являються міжособистісний, рефлексивний, інституційний і стилізований засоби.

Головним у визначенні об'єкта соціалізації є розуміння того, що кожна людина на всіх етапах своєї життєдіяльності є об'єктом соціалізації. Зміст процесу її соціалізації визначається насамперед зацікавленістю суспільства в тому, щоб кожна людина успішно засвоювала ролі чоловіка і жінки (гендерна соціалізація), створювала міцну сім'ю (сімейна соціалізація), вміла і бажала брати участь у соціально-економічному житті (професійна соціалізація тощо). Проте людина стає повноправним членом суспільства, не тільки як об'єкт, а й суб'єкт соціалізації, присвоює цінності соціального і культурного життя, прояв ініціативи, самовдосконалення, самореалізацію в суспільстві. Людина завжди є об'єктивно соціалізованим суб'єктом, оскільки протягом усього життя перед нею постає завдання для вирішення, і вона більш-менш свідомо, а іноді й несвідомо завдає собі певні цілі, тобто виявляє свою суб'єктивність (позицію) і суб'єктивність (індивідуальна оригінальність)[12].

Важливою складовою розвитку України в умовах євроінтеграції є залучення молоді до активного соціального життя держави. Остання визначається як комплекс якостей і властивостей молодих людей, що є умовою їх професійної підготовки, ідейно-морального вдосконалення, засвоєння цінностей людської культури і самореалізації в усіх сферах життєдіяльності суспільства[10].

Визначальною характеристикою молодості є зміна характеру потреб, які переходять від безпосередніх до усвідомлених і добровільних. На цьому життєвому етапі формуються механізми самореалізації або у особистості з'являється план свого життя, усвідомлення мети свого майбутнього. Це все пов'язано із здатністю та прагненням молоді здійснювати самопроєкцію на життя. Це виявляється у їх можливостях ставити перед собою конкретні цілі, будувати своє життя з проєкцією на майбутнє. Також відбувається життєве і професійне самовизначення, що дуже сильно впливає на молоду особистість. Соціалізація молоді – це сукупність усіх соціально-психологічних процесів, завдяки яким індивід набуває системи знань, ціннісних орієнтацій та норм, що дозволяє йому функціонувати як повноцінний громадянин суспільства.

Проблеми соціалізації молоді зумовлені глибокими та стрімкими суспільними змінами, зокрема зміною світоглядних орієнтирів у вихованні особистості та посиленням впливу стихійних факторів, що впливають на формування сучасної молодої людини як соціальної унікальності[37].

Отже, соціалізація в першу чергу це процес розвитку особистості, яка поступово вбирає вимоги суспільства і набуває соціально значущої свідомості та поведінкових характеристик з метою регуляції своїх відносин із суспільством. Соціалізація має свої механізми, засоби, етапи, фактори та ін.

Соціалізація триває протягом дорослого віку також і в іншому сенсі. Дослідження сучасного суспільства показує зростаючу мінливість ролей, на відміну від попередніх епох, коли можна було очікувати, що ви одружитесь

лише один раз, будете жити в одному місці або мати одну кар'єру. Цей досвід є частиною того, що З. Бауман назвав рідкою сучасністю[38].

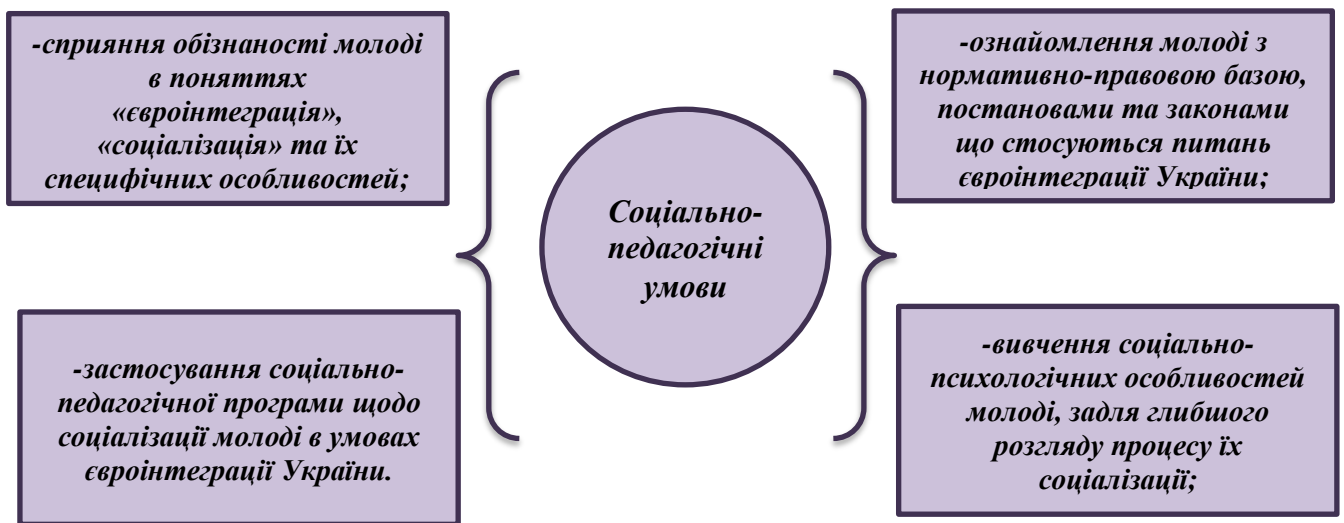
На відміну від попередніх епох, коли можна було очікувати, що кар'єра охоплюватиме все трудове життя, сьогодні очікується, що людина буде відчувати зростаючу мінливість ролей. Важче розглядати соціалізацію як плавний і безперервний процес. Швидше, життя дедалі більше фрагментується, «розрізається на послідовність погано пов'язаних епізодів». У результаті соціальні ідентичності стали більш гнучкими, більш адаптованими до непередбачуваних змін і більш відкритими для прийняття нових ролей або вибору з глобалізованої палітри культурних цінностей і практик.

Важливу роль у процесі соціалізації грає молодь, саме вона має той рівень мотивації в участі житті громади, загалом суспільства, адже саме це відповідає європейським цінностям.

1.3. Аспекти соціально-педагогічної роботи щодо соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України

Проаналізувавши попередній розділ, ми дійшли висновку, що молодь – це один із головних центрів розвитку держави, тому виникає необхідність вдосконалення заходів щодо її соціалізації до нових європейських стандартів.

Цього ми можемо дійти при створенні та застосуванні спеціальних соціально-педагогічних умов, які ми можемо показати графічно у наступній схемі:

Схема 1.3. «Соціально-педагогічні умови щодо соціалізації молоді до європейських стандартів»

Питання стосовно соціалізації молоді в умовах євроінтеграції розглядається у Міністерстві освіти і науки України, Верховній раді, Міністерстві молоді та спорту України, Адміністрації Президента, державній службі з питань сім'ї, дітей та молоді. Одним із пріоритетних напрямів діяльності держави, яка здійснюється і керується інтересами молоді є молодіжна політика України. Саме вона має потужний соціально-педагогічний вплив.

Молодіжна політика має свої завдання, які сприяють розвитку молоді та мають найбільш пріоритетний характер.

До таких завдань відносяться:

-підтримка молоді в усіх сферах життєдіяльності, надання та забезпечення прав молоді, розвиток її діяльності та врахування особливостей різних соціальних груп молоді;

-формування, розвиток та подальше удосконалення міжнародних контактів;

-сприяти реалізації творчого потенціалу молоді з метою формування її морально-правової культури та попередження шкідливих наслідків у молодіжному середовищі;

-недопущення різних видів дискримінації молоді в суспільстві, сприяння повноцінної соціалізації молоді в усіх сферах життя держави;

-розробка заходів спрямованих на виховання у молоді патріотизму та громадської свідомості, духовному, культурному, фізичному розвитку, бажання долучатися до покращення життя України;

-мотивування молоді до самореалізації, реалізація творчого потенціалу та створення і проведення заходів щодо запобігання та попередження несприятливих наслідків у молодіжному середовищі.

Прикладами установ, які використовують у своїй діяльності новаторські форми роботи з молоддю та мають демократичні засади у розвитку соціалізації молоді, є – соціальні інститути, до яких залучається молодь, до них ми можемо віднести: освітні інститути, молодіжні організації та громадські об'єднання, спортивні клуби та організації, культурні центри, центри професійної зайнятості, та ін.

Варто звернути увагу на те, що такі соціальні інститути для молоді, під час своєї діяльності, створюють та реалізують програми, які спрямовані на покращення процесу соціалізації та соціально-педагогічну роботу з молоддю.

До прикладів таких програм належать:

- «Підтримка молодіжних ініціатив»;
- «Сприяння зайнятості молоді»;
- «Молодь в акції»;
- «Соціальна підтримка сиріт»;
- «Молодь заради змін»;
- «Діти вулиці»;
- «Соціальна підтримка сільської молоді»;
- «Інформаційне забезпечення»;

- «Соціальна підтримка інвалідів»;
- «Профілактика наркотизації, правопорушень, захворювання на СНІД»;
- «Школа лідерства»;
- «Інклюзивна молодь»;
- «Правова підтримка молоді», тощо.

Система соціально-педагогічної взаємодії з молоддю, в переважній більшості, базується на урахуванні української специфіки та місцевих потреб, але не потрібно забувати про використання у роботі позитивного досвіду успішних країн. Прикладами таких можна назвати Іспанію та Великобританію, в умовах Євроінтеграції, для більш діючого та ефективного результату, робота щодо соціалізації молоді України, повинна використовувати досвід розвинених європейських країн, таким чином стаючи ближчою до розуміння їх функціонування та діяльності.

Після того як в Україні було створено представництво ЮНІСБФ (Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй), з'явилася також можливість створювати моделі соціальної роботи схиляючись на міжвідомчі засади. ЮНІСБФ вбачає свою роботу у співпраці з урядовими та громадськими організаціями в реалізації проектів для дітей та молоді.

Представництво ЮНІСБФ в Україні та Українські державні центри соціальних служб для молоді уклали угоду про взаємодію, яка передбачає спільну діяльність на загальних засадах, визначає спільні цілі та заходи, включає навчання соціальних працівників та впровадження новітніх технологій у соціальну роботу з молоддю[40].

Лише конкретна системна участь держави та влади в життєдіяльності молоді може вирішити проблеми соціалізації та соціальної адаптації в сучасних перехідних умовах суспільства. Політика держави повинна спрямовуватися на створення необхідних соціальних, економічних умов для розвитку молодих людей з допомогою масштабної державної та громадської підтримки інноваційної діяльності, соціального захисту молоді, сприянні

формуванню її творчої активності, навичок, компетенцій та мотивації до саморозвитку і самореалізації, які стануть основою для створення умов для прискореного розвитку молодих людей[31].

Отже, можна констатувати, що успіх євроінтеграційного процесу в Україні залежить від підвищення рівня соціальної активності молоді та розуміння чинників її успішної соціалізації. Ми можемо полегшити процес соціалізації шляхом створення та застосування спеціальних соціально-педагогічних умов.

Ми переконані, що Молодь не тільки безпосередньо впливає на об'єктивну ситуацію в країні (економічну, геополітичну, соціально-політичну), але й здатна впливати на багато суб'єктивних чинників, таких як: потреби, інтереси, духовні та культурні цінності, психологічні якості. Індивідуальні прагнення задовольнити потребують сучасні соціально-економічні умови країни. Перш за все говориться, що необхідно вирішити проблему мотивації, заохочення людей, особливо молоді, до участі в житті громади, суспільства в цілому, адже це відповідає європейським цінностям[15].

Тому важливою складовою процесу євроінтеграції в Україні є активна участь молоді у суспільному житті країни, успішна соціалізація та участь молоді у всіх можливих сферах державного життя.

Висновки до першого розділу

Обрана тема кваліфікаційної роботи «Соціалізація молоді в умовах євроінтеграції України: соціально-педагогічний аспект» є надзвичайно актуальною для сьогодення. Соціалізація молоді в умовах євроінтеграції є викликом, оскільки потребує адаптації до нових соціально-економічних умов, культурних реалій та цінностей, аналіз наукової літератури дозволяє

чітко охарактеризувати наступні поняття: «євроінтеграція», «соціалізація» та визначення соціально-освітніх рамок умов, спрямованих на сприяння процесу соціалізації молоді в європейських умовах.

Слід підкреслити, що європейська інтеграція – це процес приєднання країни до європейського співтовариства та передбачає певні зміни в усіх сферах суспільного життя, включаючи політичну, економічну, соціальну та культурну, спрямований на забезпечення стабільного розвитку для забезпечення ЄС.

Говорячи про соціалізацію, ми можемо визначити це поняття, вивчаючи наукові погляди на дану проблему, в загальному – це процес, за допомогою якого людина засвоює соціальні норми, цінності, концепції та знання, необхідні для того, щоб нормально існувати та адаптуватися до свого соціального та особистого оточення. Соціалізація починається з народження і триває протягом усього життя, включаючи перший, другий і третій етапи соціалізації.

Не менш важливою є соціально-педагогічна ситуація, яка позитивно впливає на процес соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України. Це можна визначити так - комплекс заходів, спрямованих на формування соціальної компетентності та ідентичності людини під час соціалізації, до цих умов належать освіта, виховання, спілкування, самоорганізація та інші фактори, що впливають на розвиток особистості.

Вдосконалення заходів щодо соціалізації молоді до нових європейських стандартів включає в себе створення та дотримання спеціальних соціально-педагогічних умов, до прикладу яких ми можемо віднести:

- сприяння обізнаності молоді в поняттях «євроінтеграція», «соціалізація» та їх специфічних особливостей;
- ознайомлення молоді з нормативно-правовою базою, постановами та законами що стосуються питань євроінтеграції України;

-вивчення соціально-психологічних особливостей молоді, задля глибшого розгляду процесу їх соціалізації;

-застосування соціально-педагогічної програми щодо соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України. Список подібних, соціально-педагогічних умов, може збільшуватися в залежності від того, хто їх створює.

Іншими словами, обрана тема потребує постійного дослідження та уваги з боку наукової спільноти, громадських організацій, державних інституцій та широкої громадськості.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ ЩОДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

2.1. Діагностика соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України

Україна, як країна, що намагається здійснити європейську інтеграцію, стикається з важливим завданням підготовки своїх громадян до життя в умовах, які властиві європейським країнам. Одним з ключових аспектів цієї підготовки є соціалізація молоді, яка має розуміти і приймати цінності, норми та культуру європейських країн. Діагностика ступеня соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України є важливою складовою цього завдання, оскільки дозволяє зрозуміти, наскільки молодь готова до життя в європейському середовищі та що необхідно зробити для забезпечення її успішної інтеграції. У цьому контексті, дослідження готовності молоді до євроінтеграції є актуальною темою, яка вимагає поглибленого аналізу та розуміння[18].

Соціалізація та євроінтеграція пов'язані між собою, оскільки євроінтеграція може впливати на процес соціалізації в Україні.

Соціалізація - діяльність, у якій людина набуває соціальних навичок та цінностей, необхідних їй для вдалої взаємодії з іншими людьми у суспільстві. Євроінтеграція може впливати на процес соціалізації в Україні, оскільки вона включає в себе імплементацію європейських стандартів у різних сферах суспільного життя. Наприклад, стандарти охорони здоров'я, освіти, прав людини, правової держави, бізнес-середовища тощо.

Шляхом приєднання до Європейського Союзу, Україна - може вплинути на процес соціалізації українців, оскільки стандарти та цінності Європейського Союзу можуть стати частиною української культури. Крім того, євроінтеграція може допомогти Україні зміцнити свою демократію та правову державу, що може мати позитивний вплив на процес соціалізації українських громадян.

Євроінтеграція важлива для України та її народу з кількох основних причин:

-економічний розвиток: вступ до Європейського Союзу може принести нові можливості для економічного розвитку України, включаючи доступ до великих споживчих ринків, приватних інвестицій та технологій;

-політична стабільність: вступ до Європейського Союзу може сприяти зміцненню демократії та верховенства права, підвищенню якості управління та боротьбі з корупцією в Україні;

-культурний обмін: європейська інтеграція може сприяти збереженню та зміцненню культурної спадщини України та розвитку культурного обміну з іншими європейськими країнами;

-підвищення якості громадянського життя: європейська інтеграція може сприяти впровадженню в Україні стандартів і норм, які гарантують якість громадянського життя, таких як охорона здоров'я, соціальна політика, освіта і культура;

-зміцнення міжнародного співробітництва: європейська інтеграція може сприяти зміцненню міжнародних відносин та співпраці України з іншими країнами Європи та світу.

Діагностика євроінтеграції важлива з кількох причин.

По-перше, євроінтеграція є важливим процесом для України та її молоді з точки зору економічного, культурного та загально-соціального розвитку, дослідження у цій сфері допомагають зрозуміти, як молоді люди готуються до інтеграції в ЄС, з якими викликами та бар'єрами вони стикаються та які для цього існують можливості.

По-друге, діагностика євроінтеграції допомагає визначити ефективність заходів, спрямованих на інтеграцію молоді в європейські спільноти, результати діагностики можуть бути використані для розробки нових програм і проектів для молоді з метою підвищення її готовності до євроінтеграції.

По-третє, діагноз євроінтеграції сприяє здоровому та стабільному розвитку України, європейська інтеграція може вплинути на зміну соціально-економічної ситуації в країні та змінити спосіб життя громадян.

Соціалізацію молодих українців у контексті європейської інтеграції можна вивчати за допомогою різноманітних дослідницьких засобів і методів, це може включати аналіз статистичних даних, проведення опитувань, інтерв'ю, спостереження та використання анкет, проводячи опитування, ми можемо оцінити ставлення та очікування молоді щодо євроінтеграції. Ми також можемо запитати про їхні знання про ЄС та його країни-члени, а також про їхню готовність до різних форм інтеграції. Завдяки спостереженню ми можемо отримати глибше розуміння справжнього ставлення молодих українців до Європи. Соціальна природа молоді відбивалася на її поведінці та взаємодії з оточуючими, через інтерв'ю було отримано уявлення про їхнє сприйняття європейської інтеграції, занепокоєння та очікування, а також про те, як Україна готується до інтеграції[11].

Крім того, можна використовувати спеціальні методики та тести для визначення рівня соціалізації молоді, які дозволяють виявити їхні цінності, вірування та інші аспекти, які впливають на їхню готовність до інтеграції в європейське середовище.

Наприклад, існує така методика як : «Мотивація до європейської інтеграції» допомагає виявити мотивацію та очікування молоді щодо інтеграції в Європу, рівень знань про Європейський Союз, рівень володіння іноземними мовами та інші аспекти, що впливають на готовність до інтеграції.

«Соціалізаційний потенціал особистості» допомагає визначити рівень соціалізації молоді, її готовність до спілкування з іншими людьми, засвоєння культурних норм і цінностей, розвитку самооцінки та самоповаги.

Методика «Міжкультурна адаптація» допомагає визначити, наскільки молодь готова адаптуватися до нового культурного середовища, які навички та компетенції їй необхідні для життя та роботи в європейському середовищі.

Методика «Мотивація до європейської інтеграції» допомагає виявити мотивацію та очікування молоді щодо інтеграції в Європу, рівень знань про Європейський Союз, рівень володіння іноземними мовами та інші аспекти, що впливають на готовність до інтеграції.

Результати діагностики соціалізації молоді в контексті європейської інтеграції в Україні надає детальну інформацію про ставлення та готовність молоді до інтеграції в Європу, а також про аспекти, які потребують підготовки та підтримки з боку держави та неурядових організацій для успішної інтеграції молодих людей в європейське середовище.

Для більшого розуміння доречним буде розглянути детальніше одну з методик, яка стосується діагностики молоді в умовах євроінтеграції України. Прикладом такої є «Методика на визначення готовності молоді до євроінтеграції», розроблена О. Шульгою та І. Батоговою.

Методологія спрямована на визначення рівня готовності молоді до європейської інтеграції включає наступні етапи:

-опитування: за допомогою анкети, що складається з 46 запитань, з'ясовується ставлення до європейської інтеграції, знання про Європейський Союз та інші європейські країни, а також думки щодо культурної та мовної інтеграції.

-фокус-групи: на цьому етапі проводяться групові дискусії з питань, пов'язаних з європейською інтеграцією та залученням молоді до європейських проектів.

-соціометрія - на цьому етапі вимірюється рівень соціального впливу респондентів, тобто те, наскільки вони є центром соціальних мереж.

-інтерв'ю - проводиться з молодими людьми, які демонструють високий рівень готовності до європейської інтеграції та успішно пройшли попередній

етап дослідження. Інтерв'ю дозволяють досліднику отримати більш детальну інформацію про погляди та думки респондентів щодо європейської інтеграції[19].

Дана методика була обрана нами для прикладу не випадково. На нашу думку саме вона чітко відповідає меті та актуальності обраної теми дослідження. За допомогою неї можна детально визначити рівень готовності молоді до європейської інтеграції, однак треба підкреслити, що використання однієї методики, не дасть нам бажаного ефекту і доцільніше буде використання кількох різних методик задля ефективнішого результату.

Нами було опрацьовано та проаналізовано велику кількість наукової літератури, стосовно питань діагностики соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України, проте враховуючи сьгоднішні реалії, нам не випала нагода практично провести дані методики.

Проведення різноманітних методик, які стосуються питань соціалізації молоді в контексті європейської інтеграції України допомагає зрозуміти готовність молодих людей до інтеграції в європейське співтовариство та надає можливість оцінити рівень їхніх знань та розуміння процесу європейської інтеграції, його переваг та недоліків, можливих проблем та перешкод. Проблеми та перешкоди, з якими стикається молодь:

-методологія може допомогти виявити основні проблеми, з якими стикається молодь у процесі європейської інтеграції, такі як брак інформації, невідповідність до конкуренції на європейському ринку праці, культурні та мовні бар'єри, а також допомогти розробити програми для подолання цих проблем.

Також вони визначають ефективність заходів з підготовки молоді до інтеграції:

-використання методик дозволяє оцінити ефективність програм і проектів для молодих людей, які прагнуть інтегруватися в європейське співтовариство, і внести корективи відповідно до отриманих результатів.

Проведення методик також допомагає в розробці стратегій розвитку та планів дій:

-це важливий крок, який допоможе визначити напрямок і перспективу розвитку молоді в контексті європейської інтеграції та розробити стратегії розвитку і плани дій, які враховують результати та потреби молодих людей[27].

Таким чином, ми розглянули важливість вивчення соціалізації молоді в контексті інтеграції України в Європу та методи, що використовуються для діагностики соціалізації молоді в цьому контексті.

Діагностика соціалізації молоді в контексті європейської інтеграції є важливим процесом, оскільки допомагає зрозуміти, наскільки молодь готова до інтеграції в Європейський Союз, з якими проблемами та перешкодами вона стикається, які можливості перед нею відкриті, а також визначити ефективність заходів щодо її інтеграції в європейську спільноту. Виокремлені методи діагностики соціалізації молоді в умовах європейської інтеграції мають свої переваги та недоліки, тому при їх виборі важливо враховувати конкретні умови та завдання дослідження. Зважаючи на важливість теми та необхідність досліджень у цій сфері, діагностика соціалізації молоді в умовах європейської інтеграції може сприяти вирішенню важливих соціальних та інших проблем.

2.2. Соціально-педагогічна програма щодо соціалізації молоді в умовах Євроінтеграції України

Соціально-педагогічна програма щодо соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України – це різні взаємопов’язані між собою форми та методи роботи з молоддю, які повинні допомогти підготувати молодь до життя в європейському суспільстві та забезпечити її готовність до інтеграції в Європейський Союз.

Соціально-педагогічна програма повинна спрямовуватися на:

-формування соціальних навичок та цінностей, необхідних для успішної адаптації молоді до європейського суспільства;

-на вивчення та розуміння європейських стандартів та цінностей.

Програма також спрямована на роботу з молодими людьми з метою зміцнення їхньої громадянської позиції, розвитку критичного мислення, навичок діалогу та співпраці в міжкультурному середовищі, а також покращення їхньої освіти та професійної підготовки.

На основі всього вищесказаного, нами було розроблено та запропоновано програму «Соціалізація молоді в умовах євроінтеграції України».

Таблиця 2.1

№	Назва	Форми та методи роботи	Мета роботи
1.	«Європейська інтеграція та її вплив на сучасну Україну».	Лекція (Додаток А).	Дати уявлення молоді про явище євроінтеграції, її особливості, плюси та недоліки для України.
2.	«Європейський союз та його стандарти: на що акцентувати увагу молоді?».	Лекція.	Поглибити знання молоді про європейські стандарти, цінності, норми та європейську культуру.
3.	«Європейські традиції та їх значення для	Відеолекторій.	Ознайомлення молоді з базовими європейськими

	суспільства».		цінностями та традиціями, формуючи таким чином відповідні стереотипи мислення та полегшуючи адаптацію до європейського суспільства.
4.	«Методи крос-культурної адаптації».	Тренінг (<i>Додаток Б</i>).	Засвоєння технік адаптації до нового соціокультурного Середовища та набуття навичок взаємодії з представниками різних культур.
5.	«Культурологічна екскурсія до «Галереї Ф-АРТ» міста Кривого Рогу».	Екскурсія (<i>Додаток В</i>).	Підняти рівень естетичних знань молоді за допомогою живописної культури країн ЄС. Сприяти підвищенню комунікації та взаємодії між учасниками екскурсії.
6.	«Міжкультурна комунікація в	Лекція з елементами інтерактиву.	Розвинути навички взаємодії з

	умовах європейської інтеграції»		представниками європейських культур, засвоїти норми комунікації та підвищити культурну грамотність молоді.
7.	«Активна участь громадянського суспільства та молоді в демократичних процесах».	Тренінг.	Сприяння здобуттю молоддю практичних навичок, необхідних для побудови правильного демократичного процесу в умовах європейської інтеграції, а також розумінню вимог до сучасного поняття демократії, спираючись на європейський досвід.
8.	«Основи професійного розвитку в контексті європейської інтеграції».	Тренінг.	Здобути знання та навички, необхідні для розвитку професійної кар'єри в умовах європейської інтеграції, а також зрозуміти сучасні вимоги ринку праці.

Продовження таблиці 2.1

9.	«Україна Європа».	= Проектна діяльність учасників соціально-педагогічної програми.	Створення та презентація молодими людьми проектів, які спрямовані на виявлення характерних спільних рис та відмінностей між соціальним середовищем і функціонуванням європейських країн та України.
10.	«Європа починається з тебе».	Фестиваль.	Ознайомлення молоді з різними аспектами культур і традицій європейських країн та в ході цього розвинути інтерес до різних культур.
11.	«Суспільство та громадянська активність в ЄС та Україні».	Заключне заняття дискусійного характеру.	Обговорення набутих знань і навичок в ході соціально-педагогічної програми, обговорення

			важливості громадянства та громадянської активності в ЄС, розвиток громадянської позиції та перспектив явища євроінтеграції України.
--	--	--	--

Таблиця 2.1. «Соціалізація молоді в умовах євроінтеграції України»

Розроблена автором

Таким чином, процес реалізації соціально-педагогічних програм може тривати кілька місяців, бути безперервним або перериватися на певні відрізки часу. Долучення до заходів програми можуть відбуватися різною тривалістю (раз на тиждень або кілька разів на тиждень). Дана програма дає змогу використовувати різні форми і методи роботи, наприклад: лекції, практичні заняття, відеолекторії, тренінги, дискусійні заняття, круглі столи, тощо. Ефективність проведення програми залежить від підготовленості та кваліфікації організатора, того, хто створює і проводить програму (тренер, коуч, соціальний педагог, педагог організатор, тощо). Залучення до таких програм молоді, та їх активна участь у них, є потужним внеском у процес їх соціалізації до умов Європейської інтеграції України.

На наш погляд, розроблена нами програма може використовуватися кваліфікованими педагогами, соціальними працівниками, педагогами організаторами або іншими фахівцями у відповідному напрямку.

Висновки до другого розділу

Узагальнюючи отримані результати, можна констатувати, що існують різні підходи та методи дослідження соціалізації молоді в умовах європейської інтеграції України. Важливо обрати ті методи, які дають об'єктивний результат, і з їх допомогою можна розробити програму соціалізації молоді до європейських умов. Ми повністю поділяємо наукову точку зору про доцільність у роботі та підготовці до діагностики використання не одного, а кількох відповідних за метою та завданням методів.

Діагностика соціалізації молоді в контексті європейської інтеграції є важливим процесом, оскільки допомагає зрозуміти, як молоді люди готуються до інтеграції в Європейський Союз, з якими проблемами та бар'єрами вони стикаються. Подані методи діагностики соціалізації молоді в контексті євроінтеграції мають як переваги, так і недоліки, тому при їх виборі важливо враховувати конкретні умови та завдання дослідження.

Ми розробили та запропонували унікальну соціально-освітню програму, яка має позитивно вплинути на процес соціалізації молоді в умовах європейської інтеграції в Україні. Аналізуючи її, можна зробити висновок, що така соціально-освітня програма здатна створити ефективні умови для соціалізації молоді в умовах євроінтеграції та сприяти формуванню позитивної соціальної ідентичності та адаптації до нової соціальної реальності. Методичні розробки деяких занять програми подані у додатках(А, Б, В).

Для підвищення ефективності соціалізації молоді важливо розробляти та впроваджувати такі програми не лише в закладах освіти та соціального захисту, а й в інших соціальних інституціях, з якими молодь може взаємодіяти.

ВИСНОВКИ

Досліджуючи тему: «Соціалізація молоді в умовах євроінтеграції України: соціально-педагогічний аспект» була поставлена мета: «теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити соціально-педагогічні умови ефективної соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України», та ряд завдань: розглянути поняття «євроінтеграції», його характерних рис та нормативно-правового забезпечення; проаналізувати наукову літературу, розкрити поняття «соціалізації та соціально-психологічні особливості молоді; визначити соціально-педагогічні умови соціалізації молоді України щодо їх інтеграції у Європейський простір; розробити соціально-педагогічну програму щодо питання соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України. Та представлена певна гіпотеза. На кінець можна зробити висновок, що завдання, мета та гіпотеза були повністю виправдані.

Ми визначили поняття євроінтеграції – це процес підготовки та набуття членства в ЄС, який передбачає проведення реформ в економічній, політичній, правовій та інших сферах відповідно до стандартів ЄС. Процес включає підписання угод з ЄС, виконання рекомендацій та вимог ЄС, прийняття правових норм і стандартів ЄС, а також трансформацію культурних і соціальних практик відповідно до європейських стандартів. Також ми визначили, що процес соціалізації – це процес і результат засвоєння і подальшого активного відтворення індивідом соціального досвіду, це є динамічний процес, який існує в єдності із структурною організацією суспільства. Головним механізмом при цьому являється – пристосування, яке покликане урегульовувати конфлікти між суспільством і особистістю.

Участь молоді в житті суспільства є важливим фактором розвитку України на шляху до європейської інтеграції. Молодь, відповідно до ЗУ «Про основні засади молодіжної політики» - це особи віком від 14 до 35 років, які є громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які

перебувають в Україні на законних підставах. Важливим елементом євроінтеграційного процесу в Україні є соціальна активність молоді, її успішна соціалізація та залучення до всіх можливих сфер українського життя.

Соціально-педагогічна робота щодо соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України повинна містити в собі розмаїття форм і методів роботи, які б сприяли позитивному впливу на формування соціальних навичок та цінностей, необхідних для успішної адаптації молоді до європейського суспільства, визначення ефективності заходів, спрямованих на інтеграцію молоді в європейські спільноти; розвиток комунікативних вмінь молоді та ін. Прикладами таких форм роботи з позитивним впливом є соціально-педагогічні програми. Саме завдяки їм молодь може поліпшити здатність до ефективної комунікації та співпраці з іншими людьми, розвивати соціальну компетентність, розуміння та повагу до європейських культур та цінностей країн ЄС, соціальних і національних груп ЄС та ін.

Соціально-педагогічні програми в першу чергу спрямовані на допомогу молоді в її процесі соціалізації, набутті знань, умінь, навичок та цінностей необхідних їм для більшої взаємодії з іншими людьми. Соціально-педагогічні програми, допомагають молодим людям зробити вибір щодо її майбутньої соціальної ролі та сприяти її культурному розвитку.

Залучення молоді до таких соціально-педагогічних програм є позитивним внеском у процес її соціалізації до умов ЄС. Тільки за урахуванням всіх вище зазначених факторів, можна поліпшити процес соціалізації молоді в умовах євроінтеграції України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреева, Т.Є. «Соціалізація молоді у сучасному суспільстві», Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України, 2013, стаття// (дата звернення 06.01.2023)
2. Березівська, І.Є. «Соціальна адаптація і соціалізація молоді: проблеми та перспективи», Соціологічні дослідження, 2015// (дата звернення 08.12.2022)
3. Борисова О.І., «Європейська інтеграція України: досягнення та перспективи.», Київський університет, 2016, стаття// (дата звернення 07.02.2023)
4. Василюк Т.Г., Лисоконь І.О., Размолодчикова І.В., Шимко І.М., «Концептуально-технологічна модель підготовки майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери», монографія, КДПУ, 2022, 182с.// URL: <https://doi.org/10.31812/123456789/6416>// (дата звернення 24.04.2023)
5. Вікіпедія, веб-сайт// URL: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення 05.01.2023)
6. Герасименко С.О., «Соціальні умови соціалізації молоді в сучасному українському суспільстві», Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Серія: Педагогіка, 2012// (дата звернення 14.02.2023)
7. «Досягнення та проблеми європейської інтеграції України», Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2017// URL: <http://www.demography.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/ukraine-european-integration-1.pdf>// (дата звернення 17.04.2023)
8. «Європейська інтеграція України: історія та перспективи», Європейський дослідницький інститут імені Роберта Шумана, 2017// URL: <https://www.eui.eu/DepartmentsAndCentres/RobertSchumanCentre/Research/GlobalGovernance/Publications/Europeum/2017-01-20-europeum-04.pdf>// (дата звернення 20.04.2023)

- 9.Євроінтеграційний портал , веб-сайт// URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua> (дата звернення 05.01.2023)
- 10.Костєва Т.Б., «Особливості соціальної активності молоді України в умовах євроінтеграції», 2019, веб-сайт// URL: https://www.researchgate.net/publication/338955045_Osoblivosti_socialnoi_aktivnosti_molodi_v_umovah_evrointegracii (дата звернення 02.10.2022)
- 11.Кіндзерський К.О., «Готовність молоді до євроінтеграції: соціологічний аналіз»,2013, стаття// (дата звернення 30.03.2023)
- 12.«Людина як об'єкт і суб'єкт соціалізації», веб-сайт// URL: <https://studfile.net/preview/6441048/> (дата звернення 08.10.2022)
- 13.Макарова, О.В.,«Фактори соціалізації молоді у сучасному українському суспільстві», Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету, Серія: Педагогічні науки, 2017, стаття// (дата звернення 12.01.2023)
- 14.Максимчук Ю.О., «Європейська інтеграція України: історія, сьогодення, майбутнє», Львів, Видавництво Львівської політехніки, 2017, стаття// (дата звернення 09.01.2023)
- 15.Мануйлов Є.М., «Соціальна активність молоді: до проблеми розуміння сутності», вісник// URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/sotsialna-aktivnist-molodi-do-problemi-rozuminnya-sutnosti> (дата звернення 08.10.2022)
- 16.Міністерство інфраструктури України Євроінтеграція, веб-сайт// URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Evrointegraciya.html>; (дата звернення 09.10.2022)
- 17.Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, «Євроінтеграція», веб-сайт// URL: <https://mepr.gov.ua/timeline/evrointegraciya.html> ; (дата звернення 09.11.2022)
- 18.Міністерство освіти і науки України, «Стратегія розвитку освіти і науки в Україні на 2021-2031 роки», веб-сайт, 11.07.2021//URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/strategiya-rozvitku-osviti-i-nauki-v-ukrajini-na-2021-2031-roki.pdf> (дата звернення 01.04.2023)

19. Національний університет «Львівська політехніка», веб-сайт// URL: <https://lp.edu.ua/node/29855>// (дата звернення 04.04.2023)
20. Подлюк, О.О., «Соціальні механізми соціалізації особистості», Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Психологічні науки, 2013, наукова праця// (дата звернення 11.02.2023)
21. «Пріоритети Європейського Союзу відносно України на 2020 рік», Представництво Європейської Комісії в Україні, 2020//URL: https://ec.europa.eu/neighbourhoodenlargement/sites/default/files/priorities_ua_2020_0.pdf// (дата звернення 18.04.2023)
22. Пресслужба Міністерства освіти і науки України, «Європейська інтеграція наукових досліджень», 2022, веб-сайт// URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/evropejska-integraciyi-naukovih-doslidzhen>; (дата звернення 02.10.2022)
23. Романовська, «Теорія соціалізації особистості», Хмельницький національний університет, 2016, лекція 2// URL: <https://studfile.net/preview/5485124/>; (дата звернення 18.12.2022)
24. Рибак, І.О., «Соціальні умови та механізми соціалізації молоді в Україні», Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету, 2014// (дата звернення 21.01.2023)
25. Стеценко, І., «Соціалізація особистості в умовах трансформації сучасного українського суспільства», Вісник Хмельницького університету управління та права, 2010, наукова праця// (дата звернення 10.03.2023)
26. Стиценко О., «Соціальна політика держави: завдання та принципи», стаття// URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1362> ; (дата звернення 01.02.2023)
27. Слабких М.І., Ільченко В.О. , Соціалізація молоді в умовах євроінтеграції України: досвід та перспективи, Київ : Центр учбової літератури, 2018, 236 с., стаття// (дата звернення 05.04.2023)

28. Соціальна політика: політико-правові засади та особливості управління соціальними процесами, веб-сайт// URL:<https://buklib.net/books/27137> (дата звернення 03.02.2023)
29. Талайло О.О., веб-сайт// URL:http://www.rusnauka.com/1_NIO_2011/Psihologia/77327.doc.htm; (дата звернення 05.01.2023)
30. Талаш І. О., «Підготовка майбутніх соціальних педагогів до технологічної діяльності: синергетичний підхід», Криворізький державний педагогічний університет, Соціальна робота та соціальна освіта, 297-308 с., 2022, стаття// URL:https://pedagogy.lnu.edu.ua/departments/pedagogika/periodic/pedos3/t/tom3/09_majboroda.pdf // (дата звернення 24.04.2023)
31. Тащенко А.К., Моделі соціалізації молоді в сучасному суспільстві, «Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії та практики», стаття, Київ, 2007 (дата звернення 08.10.2022)
32. Україна інформаційно-довідковий сайт, «Соціальна політика», веб-сайт// URL: <http://proukraine.net.ua> (дата звернення 04.01.2023)
33. Шимко І. М., «Соціалізація особистості молодшого школяра в умовах колективу і навчального середовища», Educational Dimension, 2013, стаття// (дата звернення 01.02.2023)
34. Шимко І. М., «Особливості соціалізації здобувачів вищої освіти у процесі практичної підготовки», Криворізький державний педагогічний університет, 2022, стаття// URL: <https://doi.org/10.31812/123456789/7049> // (дата звернення 24.04.2023)
35. Шимко І. М., Білько О. П., «Соціально-педагогічна компетентність працівників психологічних служб у системі освіти», матеріали Всеукраїнської науково- практичної конференції, присвяченої 300-річчю з дня народження Григорія Савича Сковороди, Харків, 2022, 27-34 с., стаття// URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6834>// (дата звернення 24.04.2023)

- 36.Яковенко В.М., «Європейська інтеграція України: проблеми та перспективи», Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2019, наукова праця// (дата звернення 09.02.2023)
- 37.Ясенова А., «Соціалізація молоді в українському суспільстві: стан, особливості становлення», 2011, стаття// URL:<https://social-science.uu.edu.ua/article/658>; (дата звернення 06.10.2022)
- 38.Brym, Robert, Lance W. Roberts, John Lie, and Steven Rytina, 2013, «Sociology: Your Compass for a New World, 4th ed. Toronto: Nelson», стаття // (дата звернення 03.02.2023)
- 39.Osvita.ua, «Основні етапи соціалізації особистості», веб-сайт// URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/12652/> ; (дата звернення 07.12.2022)
- 40.Pidru4niki.com, «Соціально-педагогічна робота з молоддю», стаття// веб-сайт// URL: https://pidru4niki.com/17910211/pedagogika/sotsialno-pedagogichna_robota_moloddyu ; (дата звернення 06.01.2023)
- 41.Sternberg, R.J., G.B. Forsythe, J. Hedlund, J. Horvath, S. Snook, W.M. Williams, R.K. Wagner, and E.L. Grigorenko.,2000// «Practical Intelligence in Everyday Life»// New York: Cambridge University Press// стаття// (дата звернення 03.02.2023)
- 42.Socialization, веб-сайт, стаття// URL: https://www.palomar.edu/anthro/social/soc_1.htm ; (дата звернення 03.02.2023)

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Лекція

Тема: «Європейська інтеграція та її вплив на сучасну Україну»

План

- 1.Визначення поняття Євроінтеграції, її характеристик;**
- 2.Нормативно-правова база питань Євроінтеграції України;**
- 3.Вплив Євроінтеграції на сучасну Україну.**

Мета: Формування у молодих людей уявлення про поняття «Євроінтеграції», її основних складових та її впливу на Україну.

Література

- 1.«Європейська інтеграція України: історія та перспективи», Європейський дослідницький інститут імені Роберта Шумана, 2017//URL: <https://www.eui.eu/DepartmentsAndCentres/RobertSchumanCentre/Research/GlobalGovernance/Publications/Europeum/2017-01-20-europeum-04.pdf>;
2. Євроінтеграційний портал , веб-сайт// URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua>
3. Вікіпедія, веб-сайт// URL: <https://uk.wikipedia.org>
- 4.Пресслужба Міністерства освіти і науки України, «Європейська інтеграція наукових досліджень», 2022, веб-сайт// URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/yevropejska-integraciyi-naukovih-doslidzhen>;

Виклад основного матеріалу

1. Визначення поняття Євроінтеграції, її характеристик

Європейська інтеграція — це процес інтеграції країни до Європейського Союзу та його інституцій і передбачає прийняття низки правових, економічних і соціальних норм, що застосовуються в ЄС. Такі процеси супроводжуються серйозними змінами в політиці, економіці, законодавстві, управлінні, культурі та інших сферах внутрішнього життя. Європейська інтеграція є одним із ключових понять, що визначають сучасний етап розвитку України. Європейську інтеграцію можна визначити по-різному, залежно від методологічних і теоретичних горизонтів.

У Вікіпедії сказано: «процес європейської інтеграції — це складний і суперечливий соціально-економічний процес створення більш тісної співпраці між європейськими країнами. Він є проявом домінуючої тенденції сучасного історичного розвитку, яка означає посилення взаємозалежності між державами, переважно в економічній сфері, та подальше зближення цивілізованих, споріднених спільнот держав»[3].

Міністерство інфраструктури України тлумачить поняття Євроінтеграції, як — «це є головним і незмінним зовнішньополітичним пріоритетом України, а подальше поглиблення відносин між Україною та ЄС ґрунтується на принципах політичного союзу та економічної інтеграції».

Євроінтеграційний портал говорить — «головною метою європейської інтеграції є збереження існуючого рівня підтримки громадянами України та громадянами країн-членів ЄС вступу України до ЄС, а також його поступове удосконалення»[2].

За визначенням українських науковців, європейська інтеграція — це процес, який передбачає підвищення рівня економічного та соціального розвитку країни шляхом відкритості економіки та інтеграції у світову економічну структуру, насамперед до Європейського Союзу.

За визначенням зарубіжних науковців, європейська інтеграція – це процес глибокої інтеграції країни в європейський простір, включаючи відповідність європейським стандартам і нормам у сфері політики, економіки, суспільства та культури. Згідно з іншим визначенням, європейська інтеграція — це процес інтеграції країни в міжнародні та регіональні структури, метою якого є сприяння економічному та соціальному розвитку країни, забезпечення міжнародної безпеки, сприяння європейській інтеграції.

У будь-якому випадку євроінтеграція – це процес, який передбачає певну кількість змін у країнах і забезпечує відповідність стандартам і нормам ЄС. Це пов'язано з підвищенням конкурентоспроможності країни та забезпеченням її розвитку в умовах глобалізації.

До основних ознак євроінтеграції можна віднести:

-прийняті європейські стандарти та норми. Країна, яка прагне стати членом Європейського Союзу, повинна відповідати низці правових та економічних вимог Європейського Союзу, особливо в сферах прав людини, демократії, свободи слова, екологічних стандартів, гарантій захисту інтелектуальної власності тощо.

-реформи економіки. Метою ЄС є створення єдиного ринку, який передбачає вільний рух товарів, послуг, капіталу та людей. Країна, яка прагне до членства в ЄС, повинна здійснити необхідні економічні реформи, щоб відповідати поточним стандартам ЄС.

-політичні зміни. Країна, яка прагне до членства в ЄС, повинна реформувати свою політичну систему, щоб забезпечити демократію, права людини та свободу слова, удосконалити систему адміністративного управління та боротися з корупцією[1].

-культурна інтеграція. Країна, яка прагне до членства в ЄС, повинна сприяти розвитку та інтеграції європейської культури.

Отже, європейська інтеграція – це процес, у якому країна глибоко інтегрується в європейський простір для підвищення рівня свого економічного та соціального розвитку, цей процес стосується відповідності стандартам і нормам ЄС у різних сферах політичного, економічного, соціального та культурного розвитку. Інтеграція до Європи є важливим кроком для України для забезпечення розвитку в умовах глобалізації та підвищення міжнародної конкурентоспроможності.

2. Нормативно-правова база питань Євроінтеграції України

Нормативно-правова база євроінтеграційних питань України є важливим чинником інтеграції країни до Європейського співтовариства. Зараз Україна активно розробляє та приймає законодавство для відповідності європейським стандартам і нормам. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом є одним із найважливіших документів, що визначає правові рамки інтеграції України до Європи. Документ, підписаний у 2014 році, містить положення, які визначають механізми реалізації євроінтеграції України. Угода передбачає створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, співпрацю у судовій та внутрішній справах, реформи економіки та державного управління.

Для забезпечення відповідності України європейським стандартам і нормам було прийнято низку законів. Наприклад, Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», який встановлює принципи та механізми регулювання господарської діяльності відповідно до європейських стандартів, та Закон України «Про публічні закупівлі», який встановлює прозорі та конкурентні процедури закупівель товарів і послуг на рівні, що відповідає європейським стандартам. До них відносяться.

Для легшого розуміння, можна скористатися наступною таблицькою:

<p>-ЗУ «Про підготовку та реалізацію міжнародних договорів України»</p>	<p>Встановлює процедури підготовки та імплементації міжнародних договорів України, в тому числі пов'язаних з європейською інтеграцією.;</p>
<p>-Конституція України</p>	<p>Основний Закон України, який містить принципи європейської інтеграції та забезпечує правову основу для їх реалізації.</p>
<p>-Закон України від 21.11.02 №228-IV</p>	<p>«Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»;</p>
<p>-Указ Президента України від 21.08.04 № 965/2004</p>	<p>«Питання організації виконання Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»;</p>

Таким чином, нормативно-правова база європейської інтеграції України є невід'ємною частиною інтеграції країни до Європейського співтовариства. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом визначає механізми європейської інтеграції, а прийняття законодавчих актів забезпечує відповідність України європейським стандартам і нормам. Ці заходи допоможуть Україні побудувати сильну і конкурентоспроможну економіку та підвищити рівень життя її громадян.

3. Вплив Євроінтеграції на сучасну Україну

Європейська інтеграція є однією з найважливіших стратегічних цілей України в дипломатичній та економічній сферах. Її реалізація має значний вплив на розвиток країни та інтеграцію у міжнародне співтовариство.

Далі ми наведемо приклади її впливу на різні форми життя країни:

Економіка. Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) та укладення Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС) збільшили інвестиційний потенціал країни. Відкритість української економіки та її відповідність європейським стандартам і нормам забезпечують конкурентоспроможність товарів і послуг на міжнародних ринках.

Реформи. Європейська інтеграція сприяє проведенню реформ у різних сферах життя, таких як охорона здоров'я, освіта та правосуддя. Дотримання європейських стандартів допомагає надавати якісні послуги громадянам та розвивати галузі економіки.

Політика. Євроінтеграція дозволяє Україні брати участь у міжнародних проектах та співпрацювати з країнами-членами ЄС, це зміцнить політичні відносини та взаєморозуміння між двома країнами.

Суспільство. Європейська інтеграція допомогла змінити мислення та культуру українського суспільства, європейські стандарти та цінності

сприяють розвитку громадянського суспільства, зміцненню прав людини та демократії, це сприяє побудові сильної та демократичної держави.

Безпека. Європейська інтеграція є важливим елементом безпекової політики України, участь у спільних європейських проектах у сфері безпеки та оборони, підвищення якості та стандартів підготовки військових сприятиме зміцненню обороноздатності країни та забезпеченню її безпеки.

Таким чином, вплив європейської інтеграції на сучасну Україну є багатогранним і дуже суттєвим[4].

Вступ України до ЄС сприятиме зміцненню економіки країни, підвищенню якості життя її громадян, зміні культури та настроїв суспільства, зміцненню національної безпеки та міжнародних відносин.

ДОДАТОК Б**Тренінг****На тему: «Методи крос-культурної адаптації»**

Мета: засвоєння технік адаптації до нового соціокультурного Середовища та набуття навичок взаємодії з представниками різних культур.

Завдання: дати загальні уявлення молоді про основні проблеми міжкультурної адаптації та розглянути практичні поради щодо їх вирішення.

Обладнання: записники, ручки, проектор, дошка, крейда, фотокартки або інші матеріали, які показують міжкультурну різницю.

Місце проведення: простора аудиторія з проектною дошкою.

Час проведення: 90хв.

Цільова група: шкільна або студентська молодь.

Форма проведення: тренінг.

Організаційна частина.

Вступне слово тренера: Вітаю учасників тренінгу, сьогодні на вас чекає вельми цікавий тренінг присвячений методам крос-культурної адаптації (Пояснюються цілі, мета і завдання даного тренінгу).

Вступна частина.**1.Крос-культурна адаптація.**

Пояснюються основні поняття «крос-культурної адаптації», розглядаються аспекти, які можуть впливати на крос культурну адаптацію, наприклад: мова, етикет, релігія, культурні традиції, тощо.

Тренер: Отже, крос-культурна адаптація - це процес пристосування людини до нового культурного середовища, цей процес може бути спровокований міжнародною міграцією, переїздом до нової країни, довготривалим відрядженням або іншими подібними ситуаціями.

Крос-культурна адаптація може бути складним процесом через культурний шок, який може виникнути при зіткненні з відмінностями в культурних традиціях, мові, поведінці та цінностях. Це може призвести до стресу, незручності та напруги.

Одним з ключових елементів міжкультурної адаптації є культурна компетентність - здатність ефективно взаємодіяти з представниками різних культур і розуміти їхні потреби та очікування. Успішна міжкультурна адаптація вимагає відкритості та готовності до вивчення традицій і підходів до життя нової культури. Проблеми міжкультурної адаптації можуть включати відмінності в мові та мовному спілкуванні, різні стандарти та норми поведінки, релігійні та культурні переконання, різні форми комунікації та управління, національні традиції та звичаї, а також культурний шок.

Однак, за правильного підходу та зусиль, міжкультурна адаптація може бути успішною і принести значні переваги як людині, так і організації, в якій вона працює.

2. Вправа «Культурна традиція».

Учасники беруть інтерв'ю один у одного в парах, ставлячи один одному запитання про культуру та традиції іншого.

Після інтерв'ю учасники представляють своїх партнерів і розповідають про їхню культуру.

3. «Складнощі, які можуть виникати у ході крос-культурної адаптації».

Обговорюються основні виклики, з якими люди можуть зіткнутися, працюючи в крос-культурному середовищі, до прикладу: культурний шок, незнання місцевих звичаїв, міжкультурна комунікація.

Тренер у ході цього пояснює всі поняття, та шляхи вирішення даних складнощів.

Основна частина.

4.Вправа «Самодопомога при крос-культурній адаптації».

Описуються п'ять кроків для адаптації до іншого культурного середовища, такі кроки включають вивчення культури, спілкування з місцевими жителями та адаптацію до нових звичаїв.

Крок1.Знати культурні особливості: ви повинні дізнатися більше про культурні особливості країни, до якої переїжджаєте. Вивчення мови, культурних традицій, звичаїв та історії країни допоможе вам краще зрозуміти та адаптуватися до місцевої культури.

Крок2.Встановіть контакт з місцевими жителями: знайомство з місцевими жителями допоможе вам краще зрозуміти культуру, звичаї і традиції країни, розмовляючи з місцевими жителями, важливо зберігати відкритість і бути зацікавленим у пізнанні нового.

Крок3.Зберігайте позитивний настрій. Адаптація до іншої культури може бути складним процесом, тому важливо зберігати позитивний настрій і знаходити способи розважитися і відпочити.

Крок4.Будьте відкриті до нових традицій і звичаїв: відкритість до нових традицій і звичаїв важлива для глибшого розуміння культури країни та взаємодії з місцевими жителями.

Крок5.Розвивайте культурну компетентність. Культурна компетентність - це здатність ефективно взаємодіяти з людьми з різних культур і розуміти

їхні потреби та очікування, важливо розвивати цю компетенцію, наприклад, вивчаючи мову та беручи участь у місцевих культурних заходах.

5.Гра «Культурний тест».

Учасники діляться на команди та шукають відповіді на питання про культуру та традиції різних країн. Тренер надає їм спеціальні картки з назвами традицій та зображеннями прапорів країн. Учасникам необхідно поєднати ці дві колоди.

6.Вправа «Порівняння традицій».

Учасники працюють у групах, досліджуючи традиції країни, яка їм попалася випадково.

Після завершення підготовки своїх матеріалів, вони порівнюють власні традиції з традиціями інших країн та обговорюють їх схожість і відмінності.

На виступ групам дається 7 хвилин. Після чого йде обговорення результатів.

7.Повідомлення тренера на тему «Важливість поваги до інших культур та країн світу».

Повага до інших культур і країн важлива, тому що вона допомагає підтримувати гармонійні відносини між людьми з різних культур і країн, відсутність поваги може призвести до конфліктів, непорозумінь і стереотипів, які можуть зашкодити міжкультурним обмінам. Крім того, повага до інших культур і країн веде до кращого розуміння розмаїття світу і насолоди його красою і багатством, це важливо сьогодні, коли глобалізація зближує культури і людей.

Повага до різних культур також веде до захисту та популяризації культурної спадщини різних країн і народів, яка є важливою частиною світової культури та історії, цінності культурного розмаїття та інклюзії можуть бути збережені та передані майбутнім поколінням. Таким чином, повага до різних культур та інших країн є важливим елементом суспільного розвитку, який підтримує і розвиває культурне багатство та сприяє гармонійним відносинам між людьми різних культур і країн.

8. «Обговорення результатів вправ».

Учасники тренінгу обговорюють результати виконаних під час тренінгу вправ та діляться власним досвідом стосовно крос-культурної адаптації.

Заключна частина.

Заключне слово тренера: сподіваюся що дане тренінгове заняття не пройшло для вас безкорисно, і після нього ви будете пам'ятати про основні ідеї та рекомендації, які обговорювалися під час тренінгу.

Надання учасникам можливість поставити запитання та отримати на них відповіді.

9.Оцінювання та рефлексія.

Учасники оцінюють якість представлених вправ і заповнюють анкету про те, що вони знайшли в тренінгу корисним, а що потребує вдосконалення в майбутньому.

ДОДАТОК В

Екскурсія

Тема: «Культурологічна екскурсія до «Галереї Ф-АРТ» міста Кривого Рогу»

Мета: Підняти рівень естетичних знань молоді за допомогою живописної культури країн ЄС. Сприяти підвищенню комунікації та взаємодії між учасниками екскурсії.

Місце проведення: Галереї «Ф-АРТ» міста Кривого Рогу.

Цільова група: Студентська або шкільна молодь.

Форма проведення: Екскурсія.

Час проведення: визначається часовими межами обраної екскурсії (60-120хв.).

Місце знаходження галереї: Вул. 30-річчя Перемоги 1, Кривий Ріг, Ukraine.

В "Ф-Арт галереї" на початку кожного місяця відбувається відкриття виставки, яка презентує різні види і жанри мистецтв і пропагує мистців як з Криворіжжя, так і з інших регіонів України.

